

Egy katonaorvos Napóleon hadseregében: Baron Dominique Jean Larrey

Univadis from Medscape, 28. 02. 2025

Kulcsszavak: orvostörténet, katonaorvosok, Baron Dominique Jean Larrey, Franciaország

Forrás Internet-helye: https://www.univadis.de/viewarticle/710c86e2-f979-4c5f-91c9-7236c464d24e?uuid=710c86e2-f979-4c5f-91c9-7236c464d24e&uac=347207CJ&u=g7Nnk16ewguWS5hWLN23V%2F9E96keG%2B95Js9Lm6D2gtUl4Soq8URsQKrZlarLAUYJ&ecd=wnl_all_250303_uniday_MUDE_5452150&utm_source=automated&utm_medium=email&utm_campaign=auto_de_daily_medupdates&utm_content=5452150&utm_term=&sso=true ;
https://en.wikipedia.org/wiki/Dominique_Jean_Larrey ;
https://hu.wikipedia.org/wiki/Dominique-Jean_Larrey

Dominique-Jean Larrey, báró (Beaudéan, Hautes-Pyrénées, 1766. július 8. – Lyon, 1842. július 25.) francia orvos, hadisebész, a sürgősségi sebészet megalapozója.

1787-ben kezdte pályafutását a királyi haditengerészetnél.

Orvosőrnagy az Invalidusok kórházában.

1792: orvosőrnagy a forradalmi Rajnai hadseregnél.

1792-ben elsőosztályú sebészként Nicolas Luckner marsall seregében megszervezte a gyors járművekkel felszerelt mozgó mentőszolgálatot.

1794-ben a Toulonban állomásozó 14. köztársasági hadsereg fősebésze.

1796-ban rövid ideig az anatómia és katonai sebészet professzora a párizsi Val-de-Grâce katonai gyakorló kórházban.

1796-ban megbízták az itáliai hadsereg kórházainak felügyeletével, majd kinevezték az egyiptomi hadsereg vezető sebészévé.

1802-ben a Konzuli Gárda fősebésze.

1804-ben megkapta a Becsületrend egyik első tiszti keresztjét.

1805-ben a hadsereg egészségügyi szolgálatának főfelügyelője és a Császári Gárda fősebésze.

1809-ben a Császárság bárójává nevezték ki a wagrami csatamezőn.

1810-ben a katonai egészségügyi szolgálat főfelügyelője.

A Császári Gárda fősebészeként részt vett az Első Császárság valamennyi hadjáratában. 1812 február 12-én a Nagy Hadsereg fősebésze lett. Amikor a waterlooi csatatéren megsebesült, a poroszok fogságába került, és már közel állt az agyonlövéshez, de a poroszok Blücher parancsára, akinek fiát lelkiismeretesen gondozta, végül is szabadon engedték.

A restauráció alatt mellőzték, de a júliusi monarchia idején visszahívták. Az első között volt, akiket XVIII. Lajos 1820-ban kinevezett a Királyi Orvosi Akadémia tagjaivá. 1829-ben az *Institut de France*-hoz tartozó Francia Tudományos Akadémia tagjává választották.

Utolsó éveiben a hadsereg egészségügyi tanácsának tagja. Ebben a minőségében 1842-ben egészségügyi szemlét végzett Algériában, ahol megbetegedett és nyolc nappal később 1842. július 25-én Lyonban elhunyt. A Père-Lachaise temető 37. parcellájában temették el.

Az Első Császárság leghíresebb orvosa volt. A Sierra Negra-i csatában egyetlen nap alatt nem kevesebb, mint 200 sebesültet amputált. Abban a korban, amikor még nem létezett érzéstelenítés, képes volt egy percen belül elvégezni egy végtagamputációt. Ő vezette be a „mozgó ambulanciák” rendszerét, amelyekkel baráti és ellenséges sebesülteket egyaránt elszállított azért, hogy el tudja látni őket, nemzetiségtől és rangtól függetlenül.

Az egyiptomi és a szíriai hadjárat során alkalmazta a lárvaterápia módszerét. Ez az ókorban is használt módszer azt jelenti, hogy a fertőzött sebekre olyan légylárvákat helyeznek, amelyek csak a fertőzött-bomló szöveteket eszik meg, és ezzel megtisztítják azokat a fertőzéstől.

Ő vezette be a terápiás hipotermia alkalmazását. Megfigyelte, hogy a hidegtől megviselt katonáknál nem a hideg, hanem a túl gyors felmelegedés okozta a fő problémát. Rájött, hogy azok a katonák, akik direkt a tűznél melegedtek, gyakran szenvedtek üszkösödést. Megoldásként azt javasolta, hogy a katonák dörzsöljék hóval a kihűlt testrészeket, majd azt „szeszes tonikumokkal”, brandyvel vagy ecettel borogassák.

Megfigyelte továbbá, hogy a katonák fagyott végtagjuk amputációja során kevésbé érzékelték a fájdalmat. Ezzel kapcsolatban jött rá, hogy az alacsony hőmérséklet alkalmas fájdalomcsillapításra és sokkprevencióra.